

Social-, Bolig- og Ældreministeriet

lapl@sm.dk
cc: p-handicap@sm.dk

31. marts 2023 • dbe

Hørings svar vedrørende forslag til lov om ændring af lov om social service (Ophævelse af aldersgrænsen og dispensationsadgangen i ordningen med kontant tilskud til ansættelse af hjælpere til overvågning og støtte i forbindelse hermed om natten)

Ældre Sagen takker for muligheden for at afgive høringssvar i forbindelse med høring af lov om ændring af lov om social service.

Positivt med ophævelse af aldersgrænser

Ældre Sagen bifalder forslaget om at ophæve den nuværende aldersgrænse på 23 år og dispensationsadgangen til og med det fyldte 25. år. Med lovændringen sikres, at alle personer i målgruppen uanset alder får mulighed for hjælp til overvågning om natten. Personer med et sundhedsfagligt behov for overvågning i hjemmet kan have alle aldre. Det kan således også være medlemmer af Ældre Sagen, som har ægtefælle eller andre nærtstående som daglige hjælpere.

Overvågning bør tilbydes efter behov i alle døgnets timer

Mennesker med behov for overvågning er dybt afhængige af andres hjælp og kan komme i livsfare, når de ikke overvåges. Det kan være ved risiko for fejlsynkning, epilepsi eller ved svære neurologiske sygdomme m.v., hvor der kan opstå risiko for kvælning. Lovforslaget løser imidlertid kun en del af behovet for overvågning – det behov, som ligger i natte-timerne. Det giver ikke umiddelbart mening med denne begrænsning til nattetimerne, da der er mennesker, der på grund af svært nedsat funktionsevne har behov for overvågning i alle døgnets timer. Det er derfor utilstrækkeligt, at loven alene giver mulighed for overvågning om natten. Loven bør omfatte mulighed for udmåling af timer til overvågning i alle døgnets timer. Ældre Sagen opfordrer derfor til at finde en løsning, der tilgodeser alle voksne uanset alder med sundhedsfagligt behov for overvågning i alle døgnets timer.

Pårørende skal også kunne ansættes til overvågningen

Det forekommer problematisk, at nærtstående ikke kan ansættes til at stå for at varetage overvågningsopgaven i nattetimerne. Begrundelsen i lovforslaget er, at nærtstående har behov for hvile om natten. Det kan på den ene side forekomme sympatisk med denne forståelse for pårørendes behov for hvile. Men på den anden side er det en regel, som er uforståelig for Ældre Sagen, da pårørende i mange situationer vil være bedst egnede til at varetage overvågning og støtte – også om natten.

Det er ofte hjælpen fra pårørende, der medvirker til, at den enkelte kan opretholde en værdig tilværelse på trods af svær funktionsnedsættelse. Netop i de helt særlige situationer, hvor servicelovens § 95 er i spil, bør retten til selvbestemmelse og retten til privat- og familieliv veje tungt. Ældre Sagen mener, at det bør være den enkelte families ønsker og behov, der afgør, hvem der ansættes til at varetage overvågningen i nattetimerne. Herunder

at pårørende ikke udelukkes fra at varetage overvågningsopgaven, hvis det anses som den bedste løsning for familien i den konkrete situation. Problemstillingen med pårørendes hvilebehov kan løses ved at udmåle tilstrækkelig hjælp i dagtimerne efter en konkret helhedsvurdering af behovet.

Alternativet til omfattende hjælp i hjemmet er plejebolig

Alt for ofte hører vi i Ældre Sagen om svækkede ældre, som ikke får den hjælp og støtte i hjemmet, som der er behov for og ret til efter lovgivningen. I Ældre Sagen mener vi, at mennesker, som rammes af svære funktionsned sættelser, skal sikres den tilstrækkelige hjælp, støtte og omsorg i hjemmet – herunder støtte til pårørende. Når omfattende hjælp og støtte i hjemmet ikke længere er tilstrækkeligt til at dække behovet for hjælp, er alternativet, at der sker flytning til et plejehjem med personale døgnet rundt. Det er imidlertid vores opfattelse, at plejehjem – på trods af døgnbemanding – ikke har ressourcer til at tilbyde hjælp til overvågning, hverken i dag- eller nattetimer. Tid til overvågning er ikke foreneligt med den i forvejen meget stramme normering på plejehjem. Det viser VIVE's rapport "[Normeringer på danske plejecentre](#)" med al tydelighed. Ved visitation til plejebolig for mennesker med behov for overvågning, er det derfor ekstremt vigtigt, at der skabes mulighed for, at plejehjemmet får tildelt fornødne ekstraressourcer til overvågningen.

Samtidig hører vi gang på gang, at ældre eller deres pårørende "vendes i døren" i kommunerne, når der ansøges om plejebolig. I strid med loven gives ikke en afgørelse med klagevejledning, men alene et mundtligt afslag. I lovgivningen er der ikke fastsat nærmere retningslinjer for visitation til plejebolig udover den ramme, som fremgår af lovgivningen. Den enkelte kommune skal derfor udarbejde egne kriterier for, hvornår en borger har behov for og kan få en plejebolig. Det medfører en stor grad af ulighed og postnummerlotteri.

Retssikkerhed er under pres i kommunerne

Det er desværre Ældre Sagens oplevelse, at retssikkerheden er under tiltagende pres i kommunerne, og at mange kommuner overser pligten til helhedsvurdering og dermed ikke sikrer korrekt anvendelse af det samlede socialretlige regelsæt på social- og ældreområdet. Det gælder både ved udmåling af hjælp og støtte i eget hjem efter serviceloven og ved visitation til plejebolig. Vi har gentagne gange i 2023 italesat problemstillingen med, at kommuner ikke overholder gældende ret. Ældre Sagen mener, at det er helt afgørende for ældres retssikkerhed, at kommunerne sagsbehandler korrekt og overholder den samlede lovgivning på social- og ældreområdet.

Venlig hilsen

Bjarne Hastrup
Adm. direktør